

THEOREMATA.

Citas humectat. & in eodem loco dicit, conuersio ad infrigi dandum est leuis. & conuersio ad humectandum non est tam facilis, unde facilis est calefacere infrigidare, quia exiccatum humectare. Et similiter facilis est repletu inanire, quia in antum replere, & facilis est pinguis macrum facere, quia macrū efficiere pinguis. Similiter causa contraria sunt contraria, effectui uera est propositio de causis immediatis, & proximi, fallit in causis mediatis, & remotis, unde indiget effectio est causa tenacitatis, & grossitudinis in urina, ut dicunt Medicis, quia est causa remota, & ceteris. Amplius autem motus celi, & lumen, sunt causa omnium que sunt hic, n. 8. Phy. motus celi est taquam uita omnium natura constatim, de lumine & motu simili, uide in. Celi in com. 42. & in secundo cap. de Substantia orbis.

Prop. 33.

Alia sunt principia cognitionis, alia cognitionis &c. Dignitatis tripliciter,

H **P**R O P O S I T O I O ista in propria forma elicuntur ex. 2. Prima phis tract. i. ca. 1. ubi etiam tex. aperte dicunt, in foribus enim quis delinquit? Animaduerte, quia alia sunt principia cognitionis, alia autem sunt principia cognitionis & esse, sicut colligitur ex mente Com. in. Phy. c. 8. propositio igitur loci habet de principiis cognitionis, sicut sunt maxima, seu dignitates, & coes animi conceptio-nes. Adverte tamē quod huiusmodi dignitates sunt in tripli differentia, quædā enim sunt cōfīsmæ, sicut de quolibet dicunt esse, vel non esse: & non contingit idem, si uel esse, & non esse, & dicuntur a Ther. Porte ca. 5. usq. quia omnibus scientiis sunt coes aliquę uero sunt coes pluribus scientiis, sed non omnibus, sicut in Mathematicis, quae sunt de quantitate, ut est ista, omne totū est maius sua parte, & si ab equalibus & qualia demas, quae remanent sunt & qualia. tales enim sunt coes Geometria, quae est de quantitate continua, & Arithmetica, quae est de quantitate discreta; quædā uero sunt uni scientia propria, sicut motu esse, & sicut diffinitio Natura in scientia naturali. Adverte etiam quod ut inquit diuinus Boet. in lib. de Hebdonibus, coes animi conceptio, est enunciatio, quā quicq; probat auditio, & harum duplex est modus. est namq; una ita coes, ut omnū sit hiūm, ueluti si hanc proponas, si ab equalibus & qualia demas, quae remanent sunt & qualia, alia est Doctor, tantū, ut quæ incorpore sunt, in loco nō esse, talis enim nō nisi in Apertis cōceditur. na. 4. Phy. in princ. habetur, quod Antiqui afferebat quod omnia entia sunt in loco, quia nō entia nūsquam sunt. Proposita igitur propositio, locū habet de principiis cōfīsmis, nam principia aliqua in aliqua scienția. * {Propria, quae non sunt tanta evidenter, quip; indigent alijs scuelas. nā aliqua principia alienis scientiis specialis inductione innotescunt, alia uero cōfuetudine, alia uero sensu, aliqua uero per alias vias, ut scribit Arift. i. Eth. cap. 1. ubi Auer. per cōfuetudinem, exponit experimentū, & per alias vias expōnit interpretationē sermonum exponentium, & uiam diuisionis, & quæ simulantur illi, sicut est uia excepit, sicut est syllogismus hypotheticus, per naturā, sicut est cōs holium confusus, recte enim dubitabat Plato, utrū à principiis, vel à principiis uia sit, ut dicit Arift. i. Eth. ca. 5. nō enim omnia principia scientiarū eadem uia innotescunt, quædam enim ex experimento, sicut sunt principia scientiarū naturalium, & sicut sunt principia artium, ut sunt principia Medicinae, nā Arift. i. Eth. inquit, quip; inuenies quidem & Geometr. & Mathematici sunt, & Sapientes in huiusmodi scientiis, at prudenter fieri non possunt, causa autem huic est, quod in singularibus prudentia fit, per ea quæ experientiam nobis innotescunt, juuenis autem nō est expertus: longitudo enim temporis experientia facit, nā & de illo quis dubitabit, quare fit quod puer Mathematicis quidem fieri potest, Sapientis autem, vel Physicus non potest, hac Arift. ubi supra ca. 9. ubi clare colligitur scientia Mathematica principia nō innotescere experimento, scientia autem naturalis principia, indigere experimento, unde Arift. in. de Genera, & corruptio. in tex. cō. 7. adducendo causam erroris Platonis in natura libis inquit, causa autem quare minus possunt confessa uidere, ea experientia est, ideo quicquid magis infundatur na-

Boethius.

Nota qđ principia di-
versis modis
innotescunt.
ADDI. *
Ex alia re-
flexa domini-
tar pastio-
nes quā digni-
ties, ut horat
Ioan. Grati-
i. Poterio.

I

turalibus, magis possunt supponēre talia principia, quibus possunt multa complicare, qui autē ex multis sermonibus eorum qui existunt, innotescunt, & ad paucā responſentes facilis enunciant. & Alber. cognomento magnus in. 7. Pri me phis tract. i. ca. 6. assignat causam quare in Mathematice procedimus arioribus natura, & nobis aliter quia in aliis scientiis, inquit hoc eueniit, quia illa non ab experientia sumit generationem, sicut de hoc diuus Tho. aliter sentiat, de quo modo nolo loqui, in sciențias etiam factius, clarum est, sicut est Medicina, quomodo principia eius experimento sum pro maiori sui parte cognita: unde Arift. in proemio Prima phis inquit, experientia facit artem, sed in experientia calum. Possumus etiam dicere, quod principia alicuius scientiarū nota sunt cōfuetudine, non expōnendo cōfuetudinem pro experientia: sed pro cōfuetu dine uera, quia cōfuetuum aliquid agere, & hoc locu habet de principiis scientiarū auctiuarum, sicut sunt pro maiori parte principia legum, & scientiarum legalium, unde de istis loquitur Arift. in. Prima phis. tex. cō. 4. ubi habet quantum autem uim habeat cōfuetudo, leges ostendunt, in quibus fabularia, & puerilia, magis quidem ualent cognitione de eis, propter cōfuetudinem. Sunt etiam quæ dā principia, & propōnis immediate cognitione per sensum, unde Themi. i. Pothe. ca. 5. inquit sunt nonnullæ propōnes immediate que ex sensibilibus ne cōfuentur, nā tunica eius candida, propōne immedia est, similiter Auer. in. i. Celi & mū. in cō. 5. inquit propōnes aliquæ sunt quibus nullus sensus, nec ratio con tradicit. & ista sunt deibus dixit Albunazar, quod non inducunt ad primā certitudinem ordinis, tales autē sunt secundum ipsum propōnes de inesse simpliciter, ut omnis corus est niger, & omnis nix est alba: & differentia est inter istas, & propōnes necessarias, ut inquit ipse in p. Priori in digresio ne ultima, in mixtione cōtingentia, & inesse, quia in talibus potest cogitari oppositū in futuro tempore, sed in necessariis nequam hoc uenire potest. * {Adverte etiam ut dicit Boet. in secunda editione lib. Peripher. q; in propōne necessaria requiruntur q; predicitur semper in isti subiecto, & q; subiectum fit sempiternū, } & ideo ista, ignis est calidus, nō est necessaria, propter quia substantia ignis extinguit potest, sed ista, cœlū mouetur, est necessaria, quia ibi utraq; ratio concurredit. Sic igitur aliqua principia immediata innotescunt sensu, & aliqua cōfuetudine, & propter hoc Arift. Topi. dixit cap. 4. qui dubitant, utri Deos uenerari oportet, uel parentes amare, uel non, pōena indigent qui uero, utrū nix sit alba, aut nō, indigent sensu, cultus enim Dei, & amor patrum, sunt principia in lege, robora cōfuetudine, & ideo à legislatoribus, posita est pōena corporis afflictio. niūm autem cōsiderat esse, cognitum est sensu, & motu eius, etiam patet ad sensum, unde Arift. i. Phy. in. 1. tex. cō. 22. contra Zenonem negatē motu inquit, omnia igitur quiescere, & huius ratione quare, dimittentes sensum, infirmatus quædā est intellectus. Adverte igitur, q; principia cōfīsmæ quædā habent evidēntiam ex terminis, & principia cognitione per sensum, per ratione intrinsecā, negari non possunt, sed soli ore ut dicit Arift. i. Meta. tex. cō. 5. alia tamen principia minus coia, & quæ non sunt per sensum cognita, a multis hominibus non recipiuntur, & hoc ut inquit Cō. 1. Celi, & mū. cō. 2. cōtingit, aut propter diminutionem contingentē in natura, aut propter paucitatem exercitationis, aut propter pessimam cōfuetudinem, quæ radicata est in eis confundit dicit in. Phy. cō. 8. Meta. tex. com. 5. Prima causa prouenit ex impedimento natura, quæ aliqui habēt cogitari prout disposita, quæ est ministrā intellectus, etus fine qua nihil intelligit anima, ut dicit Arift. 3. de Aia, tex. cō. 20. & ideo nō est uera ex tota sua Seneccā dicens, si pulcher es, lauda naturā: si diues es, lauda fortunā: si sapiens es, lauda teipsum, immo si sapies es, principali per laudā naturam: nam ut inquit Vitorinus, natura facit habile, ars facile, uis uero potenter, & . Eth. ca. 5. autoritate Hesiodi, sunt tria genera hominū, quidam enim ex tempe ratiā cōplexionis omnia ex seip̄is noſcere possunt: alii uero non ex se, sed ab aliis, nonnulli uero sunt à Deo incepti, quod

Note de
proprietate
mūli
fieri pō-
neat
q; plus fā-
triam.

M